

Wywiad z Karolem Pęczakiem – Wicekonsulem oraz Kierownikiem Referatu ds. Ekonomicznych Konsulatu Generalnego RP w Kantonie

Wywiad przeprowadził dr Zbigniew Niesiołędzki – Prezes Polsko Chińskiej Rady
Biznesu

1. ZN: Jaka jest obecnie sytuacja epidemiczna w Chinach?

KP: Według stanu z końca stycznia 2021 r. w całych Chinach było ok. 2,8 tys. aktywnych przypadków osób zarażonych koronawirusem. W prowincji Guangdong na południu kraju na dzień dzisiejszy liczba zarażonych to ok. 50 osób, przy czym wszystkie przypadki zostały przywleczone z zagranicy, co oznacza, że w tym regionie nie występuje zjawisko lokalnego rozprzestrzeniania się wirusa.

Wydaje się, że obecna sytuacja epidemiczna na południu Chin jest pod kontrolą. W związku z powyższym już od kilku miesięcy nie ma bezwzględnego i powszechnego nakazu noszenia masek ochronnych, chociaż wiele osób stosuje się do zaleceń władz. Jest za to obowiązek używania lokalnych aplikacji mobilnych z kodem zdrowotnym QR, które wykorzystują geolokalizację telefonu. Nie ma zakazu zgromadzeń, imprez masowych. Życie toczy się już w miarę normalnie. Przykładowo w Kantonie, Shenzhen i innych miastach od kilku miesięcy znowu organizowane są wydarzenia targowo-wystawiennicze, jednak na razie ze względu na utrudnienia w podróżowaniu do Chin bezpośredni udział biorą w nich jedynie firmy chińskie i zagraniczne mające swoich przedstawicieli na miejscu.

2. Jakie restrykcje dotyczą osób przyjeżdżających w celach biznesowych do Chin? Czy są jakieś zróżnicowane podejścia w tym względzie w zależności od prowincji?

Obecnie do Chin można dostać się tylko drogą lotniczą. Granice lądowe i morskie są zamknięte. Chińskie konsulaty wydają wizy tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w tym w celu wykonywania niezbędnych działań gospodarczych i handlowych. Przed podróżą do Chin wymagane jest przejście testów na COVID-19 (PCR oraz na obecność przeciwciał IgM) z wynikiem negatywnym przeprowadzonym w laboratorium wyznaczonym przez chińską placówkę zagraniczną.

Innym utrudnieniem w przyjeździe do Chin jest ograniczona liczba połączeń lotniczych. Połączenia bezpośrednio z Warszawy obsługiwane są raz w tygodniu przez AirChina i raz na dwa tygodnie przez PLL LOT. Teoretycznie można przylecieć z przesiadką, jednak chińskie władze przymierzają się do pozbawienia możliwości podróży tranzytowej do Chin. W miejscu przesiadki wymagane jest ponowne przeprowadzenie testów na COVID-19 oraz uzyskanie poświadczenia wyniku przez placówkę dyplomatyczną ChRL w danym kraju. Z naszych informacji wynika, że już w ubiegłym miesiącu niektóre chińskie ambasady odmawiały wydawania takich poświadczeń (m.in. w Austrii, Danii, Finlandii, Francji). Dodatkowo obecnie nie ma możliwości tranzytu przez Hongkong do Chin kontynentalnych.

Po przylocie podróżni poddawani są, w zależności od regionu, 14- lub 21-dniowej kwarantannie scentralizowanej w wyznaczonym hotelu, a następnie, w zależności od decyzji władz lokalnych, 7- lub 14-dniowej izolacji lub obserwacji domowej. Kwarantannę odbywa się na własny koszt.

Ostatnio w związku z występowaniem lokalnych ognisk zakażenia COVID-19, szczególnie w północnej części Chin, oraz ze względu na zbliżający się okres wzmożonej migracji ludności związany z Chińskim Nowym Rokiem, władze postanowiły wprowadzić dodatkowe ograniczenia związane z podróżowaniem po kraju, w tym obowiązek przeprowadzania testów na COVID-19 przy przemieszczaniu się między niektórymi prowincjami. Władze zalecają unikanie podróży po kraju w tym okresie. Restrykcje różnią się w zależności od prowincji, do której się jedzie i z której się przyjeżdża. Możliwy jest zakaz wjazdu do danej prowincji, obowiązek kwarantanny po przyjeździe lub konieczność posiadania testu PCR z wynikiem negatywnym.

3. Polski eksport do Chin wzrósł w 2020 roku. Spośród dużych gospodarek Chiny to jedyny kierunek na którym zanotowaliśmy wyraźną poprawę. Świadczy to o szybszym odbudowaniu potencjału gospodarczego w Chinach w trakcie pandemii COVID 19 w stosunku do innych państw. Czy z optymizmem patrzy Pan na polsko-chińskie relacje gospodarcze w 2021 roku?

Można powiedzieć, że chińska gospodarka zdołała się podnieść po trudnym okresie pierwszych kilkunastu tygodni 2020 r. Ocenia się, że pomimo całkowitego lub częściowego zatrzymania działalności gospodarczej wielu firm, w ubiegłym roku gospodarka Chin zanotowała wzrost o 2,3%, przy czym PKB prowincji Guangdong zwiększył się w tym czasie o 2,6%. Choć jest to najgorszy wynik Chin od 1976 r., kiedy zanotowano spadek produktu o 1,6%, to kraj ten, jako jedyny wśród dużych gospodarek, zanotował w zeszłym roku wzrost. Gdyby główne rynki zbytu towarów eksportowanych

z Chin nie przeżywały trudności, wzrost gospodarczy w Państwie Środka byłby jeszcze większy. Szacuje się, że w tym roku PKB Chin zwiększy się o ponad 7%, co pozwala patrzeć z optymizmem na szanse wzrostu eksportu do tego kraju.

Obecnie Chiny są drugim dostawcą produktów importowych do Polski i zaledwie dwudziestym rynkiem eksportowym. W rezultacie w handlu z Chinami odnotowujemy wysoki i ciągle zwiększający się deficyt.

Okres pandemii przyniósł zawirowania na rynkach, na przykład w postaci zerwanych łańcuchów dostaw, jednak dla polskich przedsiębiorstw może to okazać się szansą na zwiększenie obecności w Chinach. To czy zdołamy wykorzystać pojawiające się szanse zależy w dużej mierze od nas. Chiny nie należą do łatwych rynków, jednak zachęcam polskie firmy do podjęcia wysiłków w celu zbadania możliwości i solidnego przygotowania się do wejścia na ten ogromny i obiecujący rynek.

4. Czy można zaobserwować w tym trudnym dla nas wszystkich jakieś nowe trendy, zjawiska wśród chińskich konsumentów, które mogą mieć wpływ na nasz eksport? Gdzie szukać biznesowych okazji?

Ze względu na naszą lokalizację chciałbym zwrócić uwagę na możliwości współpracy z południem Chin. Nasz okręg konsularny obejmuje prowincję Guangdong, prowincję Hainan oraz Region Autonomiczny Guangxi Zhuang. Pod względem gospodarczym obszar ten należy do najważniejszych w Chinach, w tym szczególnie prowincja Guangdong, która jest najbogatszym regionem wypracowującym prawie 11% PKB tego kraju. PKB tej prowincji (1 560,8 mld USD) porównywalny jest do gospodarek takich krajów jak Francja czy Wielka Brytania oraz dwukrotnie przewyższa PKB Polski. Mniejsze znaczenie odgrywają Guangxi Zhuang (307,9 mld USD) z wielkością PKB przewyższającą gospodarki Belgii czy Szwajcarii oraz Hainan (77,0 mld USD) z PKB porównywalnym do gospodarek Tunezji czy Serbii.

Na szczególną uwagę zasługuje obszar Deltę Rzeki Perłowej (Greater Bay Area) uznawanej za chińską Dolinę Krzemową, obejmujący zasięgiem m.in. takie miasta jak Kanton, Shenzhen, Hongkong i Makao. To zagłębie przemysłowe, handlowe, technologiczne i finansowe o znaczeniu światowym.

Obszar południowych Chin to ogromny rynek z dużymi możliwościami rozwoju sprzedaży, dlatego wejście na tutejszy rynek może oznaczać otwarcie ogromnych możliwości rozwoju dla polskiego eksportu i współpracy technologicznej. Do najbardziej perspektywicznych obszarów współpracy można zaliczyć m.in.: wysokie technologie, ochronę środowiska i energetykę odnawialną, przemysł lotniczy, spożywczy,

kosmetyczny, medyczny, farmaceutyczny, jachtowy, branżę gier komputerowych, meblarską, produktów luksusowych, w tym branżę produkcji biżuterii, ceramiki, etc.

Jeśli chodzi o nowe trendy i zjawiska konsumenckie ukształtowane w okresie pandemii, to można wskazać trzy główne obszary. Po pierwsze Chińczycy naturalnie zaczęli zwracać większą uwagę na kwestie bezpieczeństwa epidemicznego - zwiększył się ich poziom świadomości zdrowotnej, co w przyszłości będzie miało wpływ na ich decyzje o zakupach. Po drugie w wyniku pandemii znacznie zwiększyła się skłonność do zakupów on-line, dlatego warto sprawdzić możliwości takiej sprzedaży, w tym sprzedaży w ramach cross-border e-commerce. Ponadto Chińczycy zaczęli kupować więcej produktów do użytku domowego. Na zakończenie dodam, iż tendencji wzrostowej zakupów przez Internet towarzyszy ogólne zwiększenie aktywności w sieci, dlatego w celu dotarcia do szerszego grona potencjalnych konsumentów, firmy powinny rozważyć prowadzenie działalności marketingowej poprzez tutejsze platformy sprzedażowe i media społecznościowe.

5. Pandemia COVID 19 wywołała dyskusję na temat rekonfiguracji globalnych łańcuchów dostaw. W tym kontekście najwięcej uwagi poświęca się Chinom, jako krajowi, który może na tych zmianach najbardziej ucierpieć. Czy w praktyce spotkał się Pan już z jakimiś konkretnymi przykładami potwierdzającymi tezę o relokacji fabryk z Chin?

Przeniesienie produkcji z jednego kraju do drugiego to długotrwały proces, a na taką decyzję wpływ ma wiele czynników. W przypadku Chin proces przenoszenia produkcji rozpoczął się już przed pandemią, a do głównych przyczyn należał wzrost płac. Według danych Narodowego Biura Statystycznego Chin w ostatniej dekadzie zanotowano ok. 2,5-krotny wzrost płac w przemyśle. Innym czynnikiem, który może wpływać na decyzje o przeniesieniu produkcji np. do takich krajów jak Tajlandia, Malezja, Wietnam czy Indie, jest szeroko pojęta polityka państw wskutek wojny handlowej Stanów Zjednoczonych z Chinami. Swój wpływ mają również kwestie związane m.in. z wywołanymi przez pandemię zawirowaniami w systemach łańcuchów dostaw oraz spowolnieniem sprzedaży. Pandemia oczywiście również przyspieszyła pewne trendy przenoszenia produkcji. Przykładami firm, które przeniosły lub planują przenieść przynajmniej część swojej produkcji poza Chiny są m.in.: Nike, Samsung Electronics, LG Electronics, Panasonic, Adidas, Puma, KIA Motors, Dell, HP i Nintendo.

6. W dniach 11-15 listopada 2020 r. w Shenzhen miała miejsce 21. edycja targów China Hi-Tech Fair 2020. Czy mógłby nam Pan po krótkce przybliżyć te targi? Jakim zainteresowaniem się one cieszyły? Czy brali w nich udział przedsiębiorcy z Polski?

China Hi-Tech Fair (CHTF) to największe targi wysokich technologii na południu Chin. Polska uczestniczy w tym wydarzeniu regularnie od 4 lat. Udział Polski w ubiegłorocznej edycji CHTF 2020 był możliwy dodatkowo dzięki środkom Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii.

Polska na targach CHTF 2020. Źródło: www.gov.pl

Pomimo pandemii koronawirusa CHTF 2020 cieszyły się dużym zainteresowaniem. Do Shenzhen przybyło ponad 3,3 tys. wystawców z ponad 20 krajów, w tym m.in. z Niemiec, Szwecji, Rosji, Japonii, Korei i Stanów Zjednoczonych. W CHTF 2020 największy nacisk położono na technologie z zakresu sztucznej inteligencji (AI), wirtualnej

rzeczywistości (VR), Internetu rzeczy (IoT), smart city, smart driving, Internetu pojazdów (IoV), rozwiązań komercyjnych 5G, technologii łańcucha bloków (blockchain), technologii ICT nowej generacji, technologii przetwarzania dużych zbiorów danych (big data), chmury obliczeniowej (cloud computing), energetyki odnawialnej, zielonych technologii, robotyki, przemysłu medycznego, lotniczego i kosmicznego.

Ze względu na ograniczenia w ruchu międzynarodowym związanym z zagrożeniem epidemicznym, w targach mogły bezpośrednio uczestniczyć jedynie podmioty obecne na terenie Chin. W związku z tym na miejscu Polskę reprezentował Konsulat Generalny RP w Kantonie oraz firma VRDialog zajmująca się głównie rozwojem technologii wirtualnej rzeczywistości. Przedsiębiorstwa nieposiadające swojego przedstawicielstwa w Chinach mogły uczestniczyć w CHTF w trybie on-line. Z tej możliwości skorzystały dwie polskie firmy.

Polska na targach CHTF 2020. Źródło: www.gov.pl

7. Czy hybrydowa formuła (online i offline), jaką przyjęli organizatorzy tych targów to zapowiedź tego co nas czeka w Chinach w zakresie targów i wystaw w 2021? Jak poradzili sobie chińscy organizatorzy w tej nowej sytuacji? Czy możemy powiedzieć, że ten nowy model organizacji się sprawdził?

Obecnie właściwie każdy poważny organizator targów międzynarodowych na południu Chin oprócz tradycyjnej formuły proponuje podmiotom z zagranicy możliwość zdalnego udziału on-line. Wygląda na to, że jest to rzeczywistość, do której powinniśmy się przyzwyczaić. Dlatego polskie firmy, instytucje otoczenia biznesu i inne podmioty planujące nawiązanie kontaktów z Chinami powinny się odpowiednio przygotować na taką formę nawiązywania współpracy, przynajmniej do momentu, aż wszystko wróci do normy sprzed pandemii.

Chińczycy ciągle uczą się organizacji wydarzeń on-line, ale już teraz idzie im to nie najgorzej. Mieliśmy okazję koordynować zdalny udział polskich firm w targach i spotkaniach B2B. Mogę potwierdzić, że biorąc pod uwagę obecną trudną sytuację epidemiczną, wykorzystanie technologii komunikacyjnych w celach biznesowych spełnia swoją rolę, a chińscy organizatorzy stają na wysokości zadania. Oczywiście w kontaktach z Dalekim Wschodem najbardziej pożądaną formą nawiązywania i utrzymywania relacji biznesowych jest bezpośredni kontakt, ale wiadomo, że w obecnej sytuacji możliwości są mocno ograniczone. Chińscy kontrahenci są tego świadomi, dlatego obecnie taka formuła musi obu stronom wystarczyć. Jestem przekonany, że wraz z upływem czasu zarówno organizatorzy wydarzeń on-line, jak i ich uczestnicy, nabiorą doświadczeń, które zaprocentują większą skutecznością tego typu interakcji. Jeśli polskie firmy będą dobrze przygotowane do takiej formy uczestnictwa, to może to stanowić doskonałe podłoże relacji w przyszłości, kiedy po unormowaniu sytuacji epidemicznej i otwarciu granic będzie można przyjechać do Chin lub zaprosić kontrahentów do Polski.

8. Ta nowa formuła wymusza zmianę podejścia do procesu rządowego wsparcia biznesu - na jaką więc pomoc mogą teraz liczyć polscy przedsiębiorcy chcący wziąć udział w targach w Chinach ze strony polskich agencji rządowych? Dofinansowanie do budowy stoisk i innych kosztów związanych z fizyczną obecnością trzeba zastąpić nową jakością.

Pytanie o podejście do procesu wsparcia biznesu właściwie powinno być kierowane przede wszystkim do Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAIH), która odgrywa wiodącą rolę w zakresie promocji polskiej gospodarki za granicą. Konsulat Generalny RP w Kantonie ze względu na swoje położenie w tak kluczowym gospodarczo regionie, jakim jest Delta Rzeki Perłowej, spełnia istotną rolę, jednak jest to rola wspierająca względem

Polsko Chińska
Rada Biznesu
波中商务联合会

oddalonych o ponad 1200 km Zagranicznych Biur Handlowych PAIH w Szanghaju i Chengdu.

Konsulat Generalny RP w Kantonie, jak i inne tego typu jednostki, nie udzielał i nie udziela wsparcia w postaci dopłat do stoisk, czy też do innych wydatków związanych z udziałem firm w misjach gospodarczych. Współpracujemy z firmami i instytucjami otoczenia biznesu na innych zasadach, świadczymy pomoc o charakterze informacyjnym i organizacyjnym. Możemy pomóc przykładowo w nawiązaniu kontaktów, organizacji spotkań i konferencji - wydarzeń, które w dzisiejszych czasach przybierają coraz częściej również formę on-line. Jednak obecna sytuacja nie wyklucza możliwości bezpośredniego udziału Polski np. w wydarzeniach targowych na południu Chin. Jako przykład podam naszą współpracę z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa, dzięki któremu w zeszłym roku udało się zorganizować polski pawilon oraz zdalny udział ponad 20 polskich eksporterów na targach przemysłu spożywczego Guangzhou World Agricultural Expo (Wagri) 2020. Konsulat był inicjatorem udziału w tym wydarzeniu, koordynował przygotowania na miejscu oraz obsługiwał polski pawilon. Dodam, że większość polskich firm uczestniczących w spotkaniach B2B w ramach tych targów oceniła je dobrze lub bardzo dobrze.

To tylko jeden z przykładów, ale wachlarz naszych działań w zakresie promocji gospodarczej Polski w południowych Chinach jest szerszy. Jesteśmy otwarci na interesujące pomysły i propozycje współpracy, dlatego zachęcamy polskie firmy i instytucje do kontaktu nie tylko z Zagranicznymi biurami Handlowymi Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, która jest instytucją wiodącą w tej dziedzinie, ale również z Referatem ds. Ekonomicznych Konsulatu Generalnego RP w Kantonie.